

KEUSOTE

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Suun terveydenhuollon palveluseteli

Palvelujen järjestämislautakunta 5.6.2024

KEUSOTE.FI

Suun terveydenhuollon palveluseteli

- Palvelusetelillä voi hankkia sellaisia sosiaali- ja terveyspalveluja, jotka hyvinvointialueen kuuluu järjestää asukkailleen. Palvelusetelillä hankittava palvelu on vaihtoehto hyvinvointialueen tuottamalle palvelulle.
- Hyvinvointialue päättää, ottaako se palvelusetelin käyttöön ja mihin palveluihin se antaa setelin. Jos asiakas tai potilas ei halua käyttää palveluseteliä, hyvinvointialueen on ohjattava hänet muulla tavoin järjestettävien palvelujen piiriin.
- Palvelusetelin saaminen edellyttää, että hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon edustaja arvioi henkilön palvelun tarpeen.
- Palvelusetelin on katettava kustannukset kokonaan palveluissa, jotka ovat sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain mukaan asiakkaalle maksuttomia.
- Asiakasmaksulaki määrittelee: Jos hyvinvointialue järjestää palveluja hyvinvointialueesta annetun lain ([611/2021](#)) [9 §:ssä](#) tarkoitetulla tavalla ostopalveluna, palvelun käyttäjältä on perittävä samat maksut ja korvaukset kuin hyvinvointialueen itse järjestämistä vastaavista palveluista. ([8.7.2022/600](#))
- Palvelusetelin idea on, että se myönnetään asiakkaalle jollekin summalle ja asiakas maksaa palvelusetelin ja yksityisen palvelutuottajan hinnan erotuksen. Erotus on yleensä minimissään sama kuin se asiakasmaksu, jonka asiakas maksaisi HVA:n palvelusta. Keusotessa esim. hammaslääkärikäynnin asiakasmaksu on 14,60 euroa / käynti.

Palvelusetelin käyttöönoton periaatteita

- Palvelusetelin käyttöönotossa noudatetaan palvelusetelilakia, Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen (Keusoten) palvelusetelin yleistä sääntökirjaa ja palvelukohtaisesti laadittavaa sääntökirjaa
- Palveluseteli on vaihtoehtoinen tapa järjestää Keusoten järjestämisvastuulla olevia sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluja
- Palveluseteli mahdollistaa palvelujen hankkimisen yksityisiltä palveluntuottajilta
- Asiakkaalla on mahdollisuus itse valita palveluntuottaja palvelusetelijärjestelmään hyväksytyjen toimijoiden joukosta
- Asiakas saa kieltäytyä palvelusetelistä, jolloin palvelu toteutetaan hyvinvointialueen omana palveluna

Palvelusetelijärjestelmän piiriin kuuluvat asiakkaat

- Hyvinvointialueen velvollisuutena on järjestää suun terveydenhuollon palveluja hyvinvointialueen asukkaille. Asiakkaan ottaessa yhteyttä suun terveydenhuoltoon tekee terveydenhuollon ammattihenkilö hoidon tarpeen arvion ja määrittelee hoidon tarpeen kiireellisyyden. Asiakkaalla on oikeus päästä hammashoitoon viimeistään neljän kuukauden kuluessa yhteydenotosta.
- Asiakkaalla on oikeus kieltäytyä tarjotusta ja annetusta palvelusetelistä. Hyvinvointialue antaa palvelusetelin asiakkaalle, joka on valinnut palvelusetelin palvelumuodokseen, ja ohjeistaa häntä palvelusetelin käytössä. Palse.fi-sivustolta löytyvät yksityiskohtaiset ohjeet palvelusetelin käyttämiseen, palveluntuottajan valintaan ja hoidosta kertyviin kustannuksiin liittyen sekä asiakaspalautteen antamiseen. Tarvittaessa asiakkaalle annetaan myös kirjallinen materiaali palvelusetelin käytöstä sekä samassa yhteydessä ilmoitetaan mihin asiakkaalla on mahdollisuus ottaa yhteyttä, mikäli hänellä on kysyttävää palvelusetelin käytöstä.

Vaikutusten arvioinnista esimerkkejä

Vaikutukset	Asiakas
Asiakas	<ul style="list-style-type: none">• Asiakas saa tarvitsemansa palvelun nopeammin• Palvelutarpeet vähenevät, kun jonotusaikana ei kerry ylimääräisiä akuuttikäyntejä• Palvelusetelin omavastuu ei kerrytä maksukattoa
Prosessi/palvelu	<ul style="list-style-type: none">• Valinnanvapaus lisääntyy• Palvelun saatavuus paranee ja hoitoon pääsy nopeutuu• Kiireettömän hoidon jonoa saadaan purettua
Henkilöstö	<ul style="list-style-type: none">• Uusien toimintatapojen opettelu >> palvelutarpeen arvio, asiakasohjaus, päätöksenteko• Työtyytyväisyys ja työn mielekkyys kohenee, kun työpanos kohdennetaan ydintehtäviin
Kustannukset	<ul style="list-style-type: none">• Ostopalvelukustannukset kasvavat• Jonotusajan ylimääräisten akuuttikäyntien vähenemisestä säästöjä

Aikuisten suun terveydenhuollon palvelusetelit

Nykytila

Suun terveydenhuollon palvelukysyntä kasvaa arvion mukaan 25 % vuoteen 2030 mennessä. Kysynnän kasvun taustalla on väestön kasvaminen ja ikääntyminen. Kasvu on jo nyt tuntuvaa ja taustalla on palvelun hyvä laatu ja tähän asti myös hyvä saatavuus. Todennäköisesti kysynnän kasvua on lisännyt Kela-korvausten pienentyminen ja yleinen taloustilanteen huononeminen.

Vuosina 2021-2023 koronapandemian aiheuttanutta suun terveydenhuollon hoitovelkaa lyhennettiin ostopalveluna 2 M€:lla ja oman henkilöstön lisätyönä n. 1,3 M€:lla. Koronahoitovelan toimenpiteiden avulla hoidettiin n. 20 000 asiakasta.

Vuoden 2024 alusta kiireettömät tarkastusjonot ja päivystyshakuisuus ovat kasvaneet. Toukokuun alussa hoitotakuun (4 kk) ylittäneitä oli jonossa n. 62 % (9852 kpl). Kuluvana vuonna 4 kk sisään hoito voidaan aloittaa 89 % tapauksista, mutta tarvittava hammaslääkärin jatkokäynti toteutuu 4 vk:n sisään vain 54 %:sesti. Vielä 10/2023 4kk sisään kiireettömään hoitoon pääsi lähes 100 % tarvitsijoista.

Hoitotakuu kiristyi 1.9.23 alkaen 6 kk:sta 4 kk:n. Tähän vastaamiseksi suun terveydenhuollon palveluja on kasvatettu lisätyön turvin, palvelusetelin käyttöönottoa edistämällä, hammashoidon palvelun suorahankinnalla sekä jatkamalla palveluhankinnan kilpailutusvalmisteluja.

Palvelun sisältö

1. Suun perustutkimus ja hoito, kokonaiskustannusarvio 500 000 €/v
2. Puolikiireelliset episodityyppiset hoidot, kokonaiskustannusarvio 250 000 €/v
3. Kiireellisen hoidon jatkohoidot, kokonaiskustannusarvio 250 000 €/v

Tavoite

Purkaa syntynyt kiireettömän hoidon jono ja hallita jonon muodostumista

Eteneminen: Palveluntuottajien markkinavuoropuhelu 16.5.2024, sääntökirjan laatiminen ja hinta-arviointi valmistumassa, tulossa päätöksentekoon kesäkuussa 2024

Hankinta-arvo on 1 000 000 €

Keusoten suun terveydenhuollon palvelusetelit

- Hyvinvointialue määrittelee palvelusetelin käyttökohteet, joita voivat olla:
 - Suun perustutkimus ja hoito
 - Tutkimusosa: suun perustutkimus ja tarvittavat intraoraaliröntgenkuvat
 - Toimenpiteet: 1–3 hampaan hoitamiseksi tehdyt toimenpiteet ja tarvittava anti-infektiivinen hoito
 - Palvelusetelin kokonaisarvo muodostuu tutkimusosan ja tehtyjen toimenpiteiden yhteisarvosta laskurin mukaisesti
 - Lohkeaman hoito
 - So. ”puolikiireellinen hoito”
 - Sisältää yhden hampaan hoidon tehdyistä toimenpiteistä riippumatta kiinteällä palveluseteliarvolla
 - Kiireellisen hoidon jatko: Hampaan poisto tai juurihoito ja paikkaus
 - Sisältää suppean tutkimuksen ja yhden hampaan jatkohoidon
 - Palvelusetelin kokonaisarvo muodostuu tutkimusosan ja tehtyjen toimenpiteiden yhteisarvosta laskurin mukaisesti

Edellytykset palvelutuottajille

- Yleiset edellytykset määritelty Palvelusetelin yleinen sääntökirja.
- Suunterveydenhuollon palvelukohtaisessa sääntökirjassa seuraavat vaatimukset:
 - Valtakunnallisen potilastiedon arkisto (KANTA) ja ostopalveluvaltuutus (OSVA) ovat käytössä, jotta lain edellytys rekisterinpitäjästä toteutuu; Keusoten HVA tulee olla rekisterinpitäjä
 - Henkilöstön osaamiseen, asiakas- ja potilasturvallisuuteen sekä laatuun liittyvät vaatimukset on avattu yksityiskohtaisesti palvelukohtaisessa sääntökirjassa

Palvelusetelien arvioidut kustannukset

- Suun perustutkimus ja hoito
 - Palvelusetelin kokonaisarvo muodostuu tutkimusosan 50 € ja tehtyjen toimenpiteiden yhteisarvosta laskurin mukaisesti
 - Arvioitu keskimääräinen kustannus 50 € + 260 € = 310 €
 - Arvioidut kokonaiskustannukset 1600 * 310 € = **496 000 €**
- Lohkeaman hoito
 - Sisältää yhden hampaan hoidon tehdyistä toimenpiteistä riippumatta kiinteällä palveluseteliarvolla 100 €
 - Arvioidut kokonaiskustannukset 2500 * 100 € = **250 000 €**
- Kiireellisen hoidon jatko: Hampaan poisto tai juurihoito ja paikkaus
 - Palvelusetelin kokonaisarvo muodostuu tutkimusosan ja tehtyjen toimenpiteiden yhteisarvosta laskurin mukaisesti
 - Arvioitu keskimääräinen kustannus 20 € + 380 € = 400 €
 - Arvioidut kokonaiskustannukset 625 * 400 € = **250 000 €**

Hyvinvointia yhdessä

KEUSOTE.FI